

Elmia Miljöinformation

Så tänker vi! - Elmia och miljön

Miljöarbetet har i många år varit en naturlig del av vår vardag. Vi på Elmia ser miljöfrågorna som avgörande för vår framtid som mötesplats – och samtliga medarbetare, på alla nivåer, är engagerade.

Genom en omfattande miljöutredning har vi fått djup förståelse för vår påverkan på miljön. Dessa frågor hanteras nu i olika miljöprogram, vars ansvariga rapporterar till miljösamordnare. Vår verksamhetshandbok innehåller tydliga beskrivningar av hur vi kan, får och ska agera. Vårt övergripande mål är att uppfylla kraven i ISO 14001:2015 för miljöledningssystem. Vi är redan i dagsläget miljödiplomerade av Jönköpings kommun, enligt kravstandarden Svensk Miljöbas, vilket innebär att vårt arbete är helt baserat på konkreta åtgärder, dvs. bara ett målmedvetet arbete med förbättringar.

Miljöledningssystemet vid Elmia

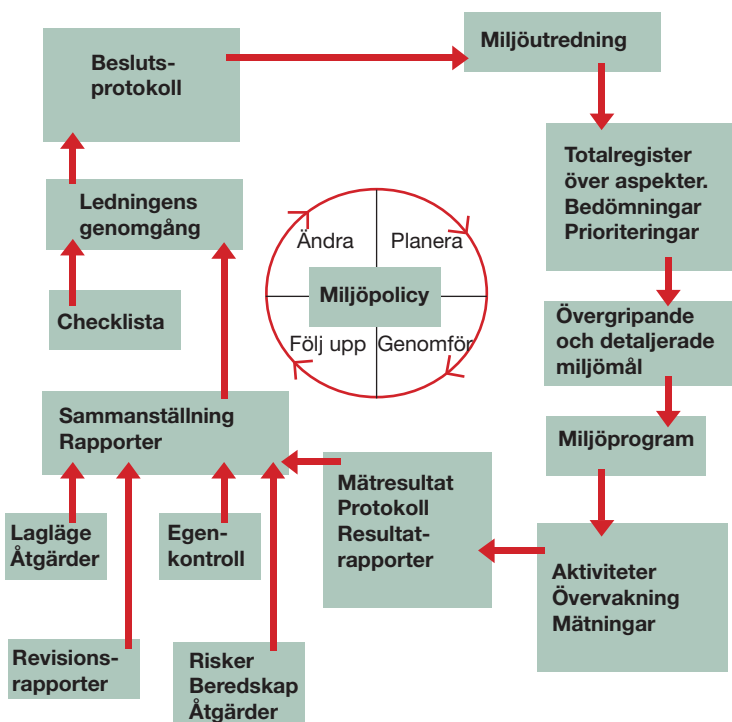
Miljöarbetet bedrivs som en integrerad och naturlig del i Elmias dagliga verksamhet. I organisationen finns en miljöchef utsedd. Denne rapporterar direkt till ledningsgruppen. Miljöfunktionen har varit en del av Elmias organisation och ledning sedan 2001. Elmia har valt att sträva mot att uppfylla Svensk standard SS-EN ISO 14001:2015, Miljöledningssystem – Krav och vägledning. Standarden ger ett gott stöd för utveckling och underhåll av Elmias miljöledningssystem.

Ledningssystem för miljöarbete

Verksamhet

- Korrigeringar och förbättringar
- Kommunikation
- Rapportersystem
- Lagövervakning
- Revisioner
- Utbildning och information
- Säkerhet
- Dokumenthantering
- Inköp

System

Organisation

- VD**
Ledningsgrupp
Juridiskt ansvar
Utredningar
- Miljösamordnare**
Styrgrupp
- Miljöprogramledare**
Sakområde
- Säkerhet**
Ronder och övervakning
- Linjechefer**
Utbildning och information till anställda
- Information**
Intern och extern kommunikation

Personalens medverkan

Ett miljöråd, sammansatt av medarbetare från olika avdelningar, medverkar i förbättringsarbetet med sina erfarenheter och detaljkunskaper. De verkar som ett stöd till miljösamordnaren avseende strategier och prioriteringar.

Alla medarbetare får utbildning och löpande information om Elmias miljöarbete och är därmed medvetna om sitt personliga ansvar, främst genom att medverka till ständiga förbättringar i det dagliga arbetet.

Elmias miljöarbete

Företagsledningen har utarbetat, kommunicerat och fastställt Elmias miljöpolicy. Policyn tar fasta på den miljöpåverkan Elmias verksamhet har och de förutsättningar som finns för förbättringsarbetet. Policyn granskas årligen vid ledningens genomgång och uppdateras löpande.

Miljöpolicy

Elmia AB är ett modernt mässföretag med internationell inriktning som arrangerar fackmässor och publika evenemang samt ställer lokaler och tjänster till förfogande för seminarier, utställningar och konferenser. Miljöpolicyen gäller för all verksamhet inom Elmia AB och är grunden för miljöarbetet. Alla medarbetare har ett gemensamt ansvar att förverkliga policyen.

Elmia AB skall genom ständiga förbättringar i verksamheten minimera negativa miljöeffekter från energianvändning, avfallshantering, besökarnas transporter och anläggningar så långt det är tekniskt möjligt och ekonomiskt rimligt.

Detta uppnås genom att:

- Samarbeta med utställare, besökare, leverantörer, myndigheter och andra externa intressenter i en anda av öppenhet
- Följa lagar och regler
- Förbättra kunskaperna genom utbildning och information och följa utvecklingen
- Använda ett effektivt miljöledningssystem
- Ha kontroll på energianvändningen
- Ständigt arbeta med avfallshanteringen
- Medverka till att besökarnas transporter största möjliga mån samordnas
- Regelbundet revidera verksamheten

Miljöutredning

I tidigt skede genomfördes en noggrann miljöutredning, som redovisade situationen för de miljöaspekter som Elmia helt eller delvis råder över, till exempel utsläpp till mark, luft och vatten, energiförbrukning, avfall och spill, kemikalieanvändning och strålning. Situationen inom varje aspekt prövades sedan mot tillämpliga lagar och förordningar.

Utredningen redovisade, att inom några områden krävdes åtgärder för att uppfylla de krav som samhälle och lagar ställer. Elmia tog detta på stort allvar och bristerna åtgärdades inom en kort tidsperiod. Utredningen visade också på ett stort antal möjliga förbättringsområden. Efter bedömning och prioritering har de flesta efterhand genomförts. Under 2016 har utredningen genomgått en uppdatering. Härvid har framkommit, att inga väsentliga brister finns betr. miljösituationen. Vid en jämförelse med de mål som Jönköpings kommun ställt upp i Agenda 21 framkommer att Elmia strävar mot dessa mål.

Elmias miljömål

Med miljöutredningen som grund har miljöaspekterna granskats och bedömts enligt fastställda bedömningskriterier. Detta gav "tio i topp-lista" som resultat.

Företagsledningen har sedan bestämt, att de mest väsentliga aspekterna, avfallshantering, energi-användning och besökarnas transporter, ska särskilt beaktas.

Gröna nyckeltal

Viktiga miljöområden följs upp årligen och långsiktigt i det Elmia kallar Gröna Nyckeltal. Samlade data som ger underlag för beslut och visar resultat för genomförda åtgärder.

Elmias miljömässor

Sedan länge har Elmia arrangerat mässor och utställningar med nära anknytning till den yttre miljön. Re-

Konventionellt	2013	2014	2015
Betong och tegel			
Brännbart	151,1	159,2	166,7
Brännbart t förbehandling	14,9	23,4	64,4
Glas, färgat	7,5	7,5	4,7
Glas, Ofärgat	3,5	0,2	0
Gödsel	62	0	110,8
Hushållsavfall restauranger	28,8	28,3	27,5
Kontorspapper	27,1	24,2	27,4
Matavfall till biogas	61	68	73
Matfett (fettavskiljare)	0	17,1	27,2
Metallskrot	12,4	16,7	22,4
Metallskrot	3,5	4,7	5,6
Plastförpackningar	84,5	53,6	241,4
Trä (orent)	142	162,6	53,1
Trä (rent)	45,9	44,8	25,8
Trädgårdsavfall	45,1	38	35,9
Wellpapp	0	0	0
Oljehaltigt slam	0	0	0
	689,4	648,3	885,9

Ton/år

Elförbrukning		
	Mwh	Kr
2012	4970	5204604
2013	5060	5438357
2014	5169	5490814
2015	5113	5127945

Fjärrvärme		
	Mwh	Kr
2012	4446	2718075
2013	4493	2820399
2014	4322	2671517
2015	4446	2759700

Vattenförbrukning		
	m ³	Kr
2012	11608	218579
2013	10728	202694
2014	11343	219110
2015	12961	267726

Farligt avfall	2013	2014	2015
Små batterier	0	302kg	
Bilbatteri	700kg	388kg	264kg
Elektronikskrot	2363kg	2708kg	1792kg
Färgavfall	269kg	2666kg	1575kg
Däck	44st	22st	4st
Trä (tryckimpr)	3680kg	960kg	3100kg
Glödlampor	222kg	472kg	448kg
Lysrör	1100	960st	2000st
Vitvaror	35st	12st	25st
	7234	7496	7179

kg/år

Besparing Vätterkyla		
	Mwh	Kr
2012	506	530091
2013	545	585537
2014	470	498868
2015	405	406249

dan 1970 kom "Världen, Vattnet och Vi", den första mässan med tydligt miljötema. Därefter har mässor med inriktning mot luftvård, buller, energi och avfallshantering kommit med jämna mellanrum. Den senaste tillkomna miljömässan är VA-Mässan.

Miljödiplom

Miljödiplomering är en process för att bygga ett miljöledningssystem som syftar till ständiga förbättringar. Diplomeringen är anpassad för små och medelstora verksamheter och utgör ett alternativ till ISO 14001 och EMAS. Miljödiplomeringen uppfyller kraven i Svensk Miljöbas. Detta är en kravstandard som flera kommuner och organisationer står bakom för att samordna de olika miljödiplomeringssystem som finns i landet.

Elmia är sedan flera år miljödiplomerad enligt Göteborgsmodellen, en kravspecifikation som utgår från kravstandarden Svensk Miljöbas. För en diplomering krävs att företaget bedriver ett strukturerat och dokumenterat miljöarbete. Ständiga förbättringar är ett grundläggande krav. Personalen skall vara informerad och i vissa fall utbildad för speciella uppgifter. Det skall finnas redovisning och data över de områden där företagets miljöpåverkan är störst. Elmia genomgår årligen en extern revision. Resultaten visar att Elmia väl uppfyller kraven.

Miljöpris

År 2009 erhöll Elmia Jönköpings kommuns miljöpris med följande motivering: "Det är Elmias strukturerade arbete med miljöfrågor som kommunen uppmärksammar. Elmia har medvetet arbetat med miljöfrågor sedan 2001 vilket lett till att miljön är väl integrerad i den dagliga verksamheten"

"Vi har fått all personal att tänka på miljön, de vet vad de ska göra för att hitta även de bästa gröna lösningarna. Det miljöledningssystem vi jobbar efter betyder mycket i sammanhanget och vi jobbar även med mätbara mål vilket jag ser som nödvändigt" enligt Elmias VD.

Specifika miljöåtgärder

Naturvård

Elmia strävar efter att skydda miljön i allmänhet och i synnerhet de unika sandbankar, som omger Elmias grönområde. Länsstyrelsens restriktioner medför att tung verksamhet p.g.a. rasrisk inte får förekomma i närheten av naturreservatet Rosenlunds bankar eftersom dessa är klassade som riksintresse för naturvård.

Då anläggningen ligger på mark med historiskt förflutet kan det förutsättas, att det i marken kan finnas fornyfynd och liknande lämningar från lång tid tillbaka. Detta innebär att markarbeten inte utan vidare får ske, då det kan förorsaka skador på sådana fynd.

Tillvaratagande av regnvatten

Regnvatten från hårdgjorda ytor och tak i stalldelen leds genom ett våtmarksområde med flera anlagda dammar via Skrämmabäcken ut till Vättern. Syftet är att minska läckage av växtnäring och föroreningar till Vättern. Denna del ingår i ett EU-projekt med namnet Svensk Våtmarksfond.

Regnvatten sparas i fördröjningsmagasin under sommarperioden. Vattnet används för bevattning av gräsytor för utställningar. Kommunalt vatten behöver därför inte användas.

Vätterkyla

Elmia har installerat s.k. Vätterkyla. Denna består av en intagsledning av kallt vättervatten från och en

returledning till Vättern via pumpar och temperaturväxlare. Anläggningen används för kylning av Elmias utställningshallar. Om Vättekyla inte funnits hade c:a 800 kg kylmedia behövts nuläget för att uppnå samma kyleffekt med konventionell teknik. Dessutom ger Vättekylan en betydande energibesparing.

Fjärrvärme

Lokalerna värms med fjärrvärme som levereras från Jönköpings Energi. Fjärrvärmen produceras av ett modernt fjärrvärmeverk där avfall och annat materiel används som bränsle, som annars skulle gå förlorat till deponi eller förbränning. Uppvärmningen av lokalerna styrs via en fastighetsdator med vars hjälp temperaturen regleras till optimal nivå efter väderlek och aktuellt behov.

Elektrisk energi

Jönköpings Energi AB levererar den el-energi Elmia förbrukar. Denna energi kommer i huvudsak från vind- och vattenkraftverk. Elmia har andelar i de vindkraftverk som Jönköpings Energi disponerar. Den mängd elenergi dessa andelar ger möjlighet att utnyttja används fullt ut.

Kontinuerligt pågår ersättning av befintliga belysningsarmaturer med modern och energisnål materiel. Arbete med teknik för behovsstyrd elförbrukning under mässorna pågår kontinuerligt.

Energianvändning

Boverket har utvärderat energianvändningen för de tre fastigheter Elmia nyttjar. Energideklarationerna visar att användningen ligger väl inom jämförbara värden från liknande byggnader.

Avfallshantering

I verksamheten sorteras bl.a. papper, toner, wellpapp, kartong, trä, plaster, metallförpackningar, metallskrot, glas och farligt avfall. Källsorteringsinstruktioner ger anvisningar till personalen. En utställarguide ger utställarna noggranna anvisningar om avfallshanteringen.

Grundsoreringen sker i mässhallar och kontor genom personalens och utställarnas försorg i utplacerade avfallskärl. Kärlen transporteras till återvinningsstationer varvid kompletterade sortering sker. Från återvinningsstationerna hämtas avfallet av SITA AB, som transporterar vidare till godkända och certifierade anläggningar.

Matavfall blir biogas

Matavfallskvarnar har installerades i restaurangköken. Kvarnarna medger en effektiv hantering av matavfallet och producerar en väl anpassad vara, som används vid kommunens framställning av biogas.

Samordnade persontransporter

Elmia strävar efter att samordna besökarnas, utställarnas och andra kunders resor i gemensamma transportmedel så långt det är tekniskt möjligt och ekonomiskt rimligt.

Detta sker:

- dels lokalt i samarbete med Kommuntrafiken
- dels rikstäckande genom samordning av resor vid projektering av mässor med miljöanknytning

Återanvändning av inventarier

Möbler och annan materiel hyrs till utställarna till dess de är i sådant skick att de inte kan användas. Överskottsmöbler och andra produkter med ekonomiskt värde skänks till secondhandförsäljning. Byggmateriel, mattor och elektrisk utrustning kan återanvändas många gånger.

Buller

Mätningar av ljudnivåer har genomförts och åtgärder har vidtagits så att nivåerna ligger inom tillåtna gränser.

Strålning och radon

Telefoner och bildskärmar har bytts ut till typer med värden som understiger tillåtna gränsvärden för strålning. Mätningar av radonförekomst har kontrollerats i utrymmen där människor vistas kontinuerligt. Mätningarna visar värden som med marginal understiger gränsvärdena.

Kemikaliehanteringen

Elmias förbrukning av kemikalier är förhållandevis liten och består endast av produkter av handelskvalitet. En kemikalieförteckning finns som bl.a. anger klassificeringskoder och riskfraser. En instruktion för anskaffning, förvaring, användning och resthantering av kemikalieprodukter tillämpas. Då så är möjligt sker byte till bättre miljöval. Säkerhetsdatablad anskaffas vid inköp och fördelas till berörda avdelningar. Dessa rutiner tillämpas även för Elmias fasta entreprenörer.

Bilpolicy

Vid inköp och hyra av transportmedel har Elmia valt att satsa på fordon som drivs med el, gas och etanol. Samåkning och telefonmöten prioriteras för att ytterligare minimera miljöpåverkan.

Information och utbildning

Alla medarbetare får utbildning och löpande information om Elmias miljöarbete, vilket medför att miljön är väl integrerad i den dagliga verksamheten. Personer med särskilt ansvar för miljön erhåller kompletterade utbildning.

Instruktioner och dokumentation

Regelverket för miljöarbetet finns tillgängligt för personal och entreprenörer via Elmias intranät. Här finns instruktioner, policy, målsättningar och resultat, tabellverk och annan dokumentation som behövs för information och ett effektivt miljöarbete.

Revisioner

Interna revisioner

Ett viktigt instrument för företagsledningens uppföljning och kontroll av miljöledningssystemets effektivitet och tillämpning är internrevisioner. Under de senaste 10 åren har internrevisioner genomförts inom avsnitt som är av vikt för miljöarbetet, till exempel kemikalieanvändning, batterihantering och avfallshantering.

Ledningens genomgång

En grundförutsättning för ett uthålligt miljöarbete är ledningens engagemang och intresse. Arbetet följs upp med systemplanen som grund vid ledningens genomgång, som genomförs minst en gång per år.

VD leder denna genomgång. Där deltar chefer med verksamhet som berör miljöarbetet. Dessa får redogöra för läget inom sina områden. Genomgången följer en beprövad mall som ständigt anpassas och uppdateras. Möjligheter till och behov av förändringar diskuteras, beslut fattas om åtgärder, ansvariga utförare utses och man kommer överens om en tidplan. Ledningen anslår medel och resurser för genomförandet.

Externa revisioner

I samband med förnyande av Jönköpings kommuns miljödiplom genomför kommunens revisorer årligen en genomgång av Elmias verksamhet på miljöområdet.

Vid granskningarna framkommer det att Elmia uppfyller kraven för miljödiplomet med marginal.

Elmia AB, P.O. Box 6066, SE-550 06 Jönköping, Sweden.
Visiting address Elmiavägen. Phone +46 36 15 20 00. Fax +46 36 16 46 92.
Internet www.elmia.se. E-mail info@elmia.se. Org.nr/VAT-nr SE556354-241301.